

γλῶσσαν νωμᾶν

The dictionaries of the “Portal for the Greek Language” as designed and pedagogically re-contextualized environments

**Maria Arapopoulou, Dimitrios Koutsogiannis
Centre for the Greek Language**

20th EFNIL Conference
(Ljubljana , 11th–13th October, 2023)

Content

A. The Portal for the Greek Language:
Dictionaries and Text corpora

B. The construction/design of dictionaries as
pedagogical environments: theoretical
background

C. A story of three successive re-
contextualizations

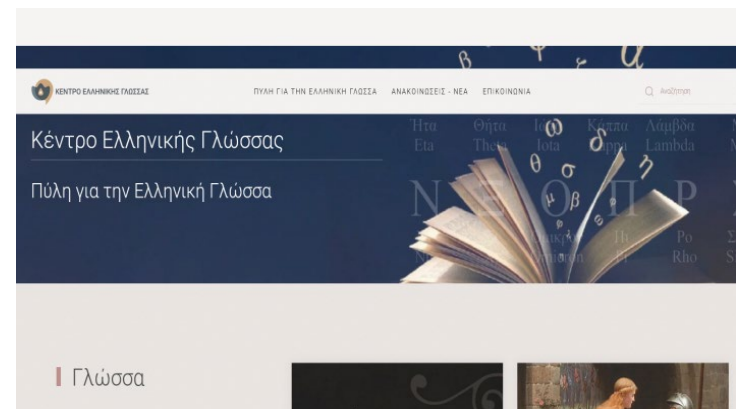
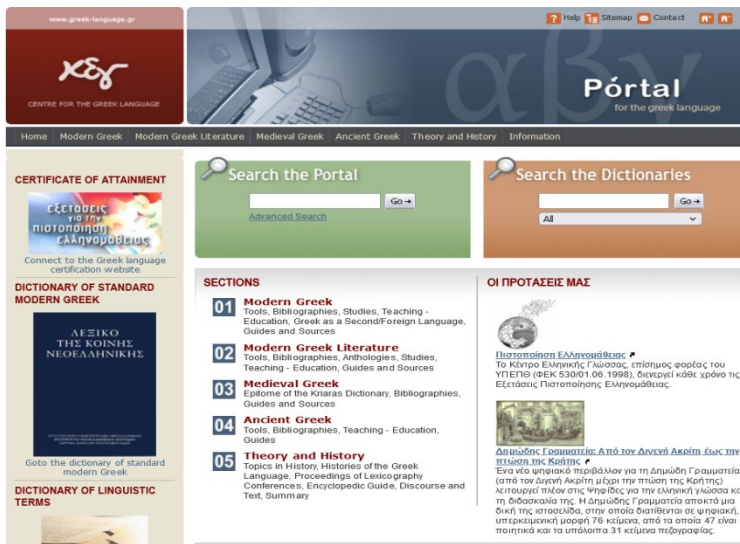

D. Further prospects and new
challenges

A. The digital environments of CGL: the Portal for the Greek language and its dictionaries

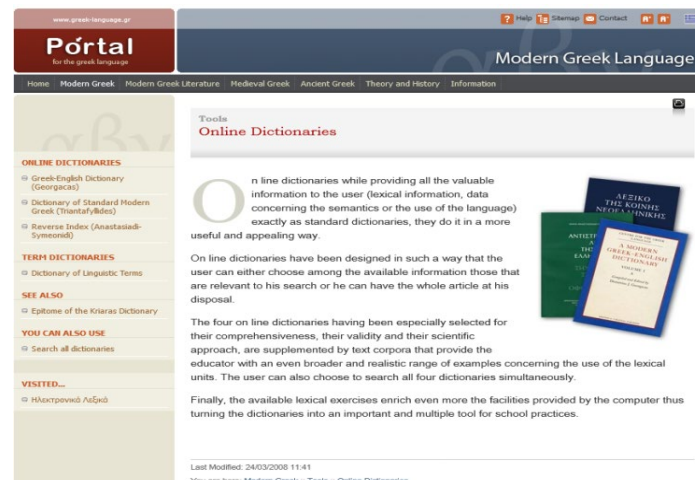
- 1999 → [Hub for the support of teachers of the Greek Language](#)
- 2006 → [Portal for the Greek language](#)

a dynamic, constantly evolving digital environment, providing a wide range of open and freely accessible language resources such as dictionaries, text corpora, encyclopedias, literature anthologies, etc., concerning all historical periods of Greek language and literature: ancient, medieval-byzantine, modern Greek (**new interface under construction**)

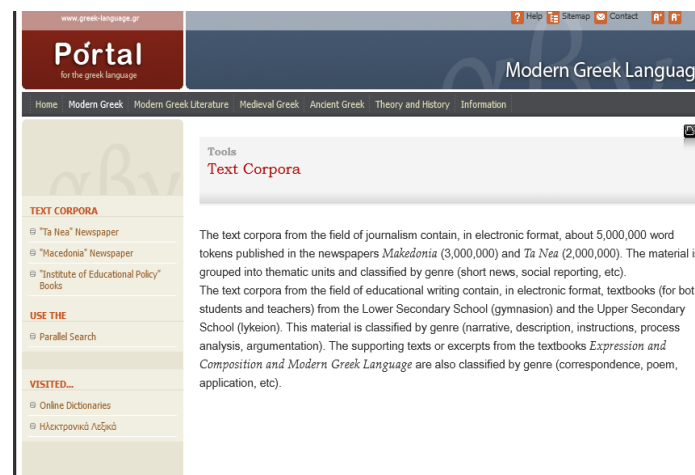

Dictionaries and Text corpora in the Portal

- [*Dictionary of Standard Modern Greek*](#) (Manolis Triantafyllidis Foundation, 1998)
- [*Concise Dictionary of Medieval Vulgar Literature*](#) (1100-1669)
- [*The Greek-English Dictionary by D.J. Georgakas*](#) (1st vol.)
- [*Reverse Dictionary of Modern Greek*](#) (by Anna Anastassiadi, 2002).
- *Usable Dictionary of Modern Greek* (Academy of Athens, 2014): under construction to be added in our new interface
- [*Corpora of pedagogic and journalistic discourse*](#)
- Other special dictionaries: linguistic terms, slang-everyday language etc. (under construction to be added in our new interface)

The screenshot shows the 'Online Dictionaries' page. The header includes 'Pórtal for the greek language' and 'Modern Greek Language'. The main content area features a large 'O' and text explaining that online dictionaries provide valuable information (lexical, semantic, usage) in a more useful and appealing way than standard dictionaries. It mentions that four online dictionaries were selected for their comprehensiveness and scientific approach, supplemented by text corpora. The page also includes a sidebar with 'ONLINE DICTIONARIES' (Greek-English, Standard Modern Greek, Reverse Index), 'TERM DICTIONARIES' (Linguistic Terms), 'SEE ALSO' (Epitome of the Kiliaras Dictionary), 'YOU CAN ALSO USE' (Search all dictionaries), and 'VISITED...' (Hλεκτρονικό Λεξικό).

The screenshot shows the 'Text Corpora' page. The header is identical to the previous page. The main content area features a large 'T' and text explaining that text corpora from journalism (newspapers *Makedonia* and *Ta Nea*) and educational writing (textbooks for gymnasiums and lyceums) are available. The material is grouped into thematic units and classified by genre. The sidebar includes 'TEXT CORPORA' (Ta Nea, Makedonia, Institute of Educational Policy Books), 'USE THE' (Parallel Search), and 'VISITED...' (Online Dictionaries, Ηλεκτρονικό Λεξικό).

B. Our theoretical background

What parameters did we take into account when designing this environment, so that it is not limited exclusively to its digital features, but can also be used for educational purposes?

Combining

- the **global** (international language teaching discussion) and
- the **local** (existing ideologies on teaching Modern Greek)

to create

an **open** and “**inquiry-based**” learning environment that can be used in the teaching of the Greek language.

B. Our theoretical background

1. International theoretical context

- The concept of “**design**” (New London Group 1996, 2000; Kress 2010) “in which we are both inheritors of patterns and conventions of meaning and at the same time active designers of meaning”: we the shift of our dictionaries from their prototypical use as printed work of reference to dynamic, digital pedagogical environments for conducting research.
- The concept of “**re-contextualisation**” (Bernstein, 1996), according to which a “discourse moves from its original site to a new positioning as pedagogic discourse” (Bernstein, 2000, p. 32): we aimed at facilitating the realization of different kind of re-contextualizations of the dictionaries, i.e. from simple or traditional tasks (e.g. find the meaning or the spelling of a word) to problem-based initiatives.

B. Our theoretical background

2. The Greek educational context

local ideologies (trends, perceptions, attitudes) on language teaching and use of dictionaries, as **available designs, for changing literate identities**.

3. The **Greek language** itself and its peculiarities (at micro and macro level)

The three basic parameters to take into account (and their re-contextualizations):

- a. **Familiarisation with the dictionary** as a reference tool
- b. **From teaching vocabulary to** conducting research about vocabulary
- c. **From teaching grammar to** critical knowledge about language (language change, lexical borrowing, language and culture)

These parameters reflect both the **scientific discourse** of the field of teaching Greek as well as characteristics of the current Greek language teaching **tradition**, and are constitutive both of previous **curricula** (2000) and of those drafted very recently (2021).

C. A story of three successive re-contextualizations

Dictionary of Standard Modern Greek (DSMG)

a major and of high scholarly value lexicographical work for Standard Modern Greek

The screenshot shows the website for the Dictionary of Standard Modern Greek. The header includes the URL 'www.greek-language.gr', the title 'Pórtal for the greek language', and 'Modern Greek Language'. A navigation menu lists 'Home', 'Modern Greek', 'Modern Greek Literature', 'Medieval Greek', 'Ancient Greek', 'Theory and History', and 'Information'. The main content area features a search bar with a 'Go' button and a 'Search options' section with a checkbox for 'Also search in lemmas' text. A large letter 'T' is used as a drop cap for the introductory text. To the left of the text is a small image of the dictionary's cover. The footer contains copyright information for 2006-2008, logos for the Greek government and the European Union, and a note about the project's funding by the Information Society Operational Programme.

www.greek-language.gr

Pórtal
for the greek language

Modern Greek Language

Home Modern Greek Modern Greek Literature Medieval Greek Ancient Greek Theory and History Information

Dictionary of Standard Modern Greek

Information
Search
Advanced Search

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Go →

Search options
 Also search in lemmas' text

The Modern Greek Dictionary is a modern and comprehensive definitional, orthographic, and etymological dictionary of Modern Greek. It was published in December 1998 by the Institute for Modern Greek Studies of the Aristotle University of Thessaloniki, and is the product of many years of methodical labor. It is the first dictionary of Modern Greek to set forth lexicographical principles. It includes phonetic transcriptions, a link from each entry to its inflectional model, and an attempt to list as large a number as possible of expressions and phrases of Modern Greek, and its greatest advantage is its etymological approach.

© 2006 - 2008 Centre for the Greek Language Copyright | Terms of Use

The project "Portal for the Greek language and language education" is enrolled within the Information Society Operational Programme, is cofinanced by the European Commission and is developed by the Centre for the Greek Language.

1. The digital-pedagogical re-contextualization of the Dictionary

Printed Digital

Lexicography Language education

1a. Familiarizing students with basic language reference tools

www.greek-language.gr

Help Sitemap Contact

Portal
for the greek language

Modern Greek Language

Home Modern Greek Modern Greek Literature Medieval Greek Ancient Greek Theory and History Information

Dictionary of Standard Modern Greek

Information
Search
Advanced Search

Advanced Search

Type of entry
Inflectional paradigm
Translation
Example
Etymology
Register
Usage
Semantic field
Grammar/syntax

Τύπος Λήμματος: None selected... ?
Κλιτικό Παράδειγμα: ?
Συντομογραφίες:

Ερμηνευμα: ?
Παράδειγμα Χρήσης: ?
Ετυμολογία: ?
Συντομογραφίες:

Επίπεδο Υφους: None selected... ?
Χρήση: None selected... ?
Σημασιολογικό Πεδίο: None selected... ?
Γραμματική - Σύνταξη: None selected... ?

- teachers and students are given the opportunity to work with a high-quality reference tool, having at their disposal all the search possibilities of a database environment: e.g. easy and fast search, alternative search methods, advanced search combining several criteria

1b. Teaching vocabulary

- Entry/word context
- Dictionary Corpus

Moving from a decontextualized approach to vocabulary to an environment where words are placed in their context: the **sentence**, the **paragraph**, the **genre**, and the **discourse** they belong to.

1b. Teaching vocabulary: Dictionaries and corpora

Search in the Corpora

The screenshot shows the website 'www.greek-language.gr' with the logo 'νύξη για την Ελληνική Γλώσσα'. The main navigation bar includes 'Αρχική', 'Νέα Ελληνική', 'Νεοελλ.', 'Λογοτεχνία', 'Μεσαιωνική Ελληνική', 'Αρχαία Ελληνική', 'Θεωρία & Ιστορία', and 'Ενημέρωση'. Below this is the 'Λεξικό της κοινής νεοελληνικής' section. On the left, there are navigation links: 'Πληροφορίες', 'Αναζήτηση', 'Σύνθετη Αναζήτηση', and 'Αποστολή στα Σύματα', with the last one circled in red. The search area has a text input field containing 'ευέλικτος' and a 'Βρες' button. Below the search bar, there are options for 'Επιλογές αναζήτησης' and a checkbox for 'Αναζήτηση και στο αίμα των λημμάτων'.

The screenshot shows the dictionary entry for 'ευέλικτος'. The search bar at the top contains 'ευέλικτος'. The entry text reads: 'ευέλικτος -η -ο [εβέλικτοσ]: που εύκολα κάνει ελιγμούς. 1. που κινείται εύκολα προς κάθε κατεύθυνση: Ευέλικτο όχημα. Ευέλικτη στρατιωτική μονάδα. Τα εχθρικά πλοία λόγω του όγκου τους δεν ήταν ευέλικτα. 2. (μτφ.) που μπορεί εύκολα και γρήγορα α. (για πρόσ.) να ενεργεί: Ευέλικτος πολιτικός. Ένα ολιγαριθμιο και συνεπώς ευέλικτο υπουργικό συμβούλιο. β. να αλλάζει και να προσαρμόζεται κατάλληλα, να είναι αποτελεσματικός: Ευέλικτη πολιτική. Ένα ευέλικτο εθνικό σύστημα υγείας / εκπαίδευσης. ? ευέλικτα ΕΠΙΡΡ. [λόγ. < ελνστ. εβέλικτος 'που τυλίγεται εύκολα' & σμηδ. γαλλ. flexible]

Search for ευέλικτος 'flexible' in context: various forms, various genres

The screenshot shows a 'Παράλληλη Αναζήτηση' (Parallel Search) interface. The search bar contains 'ευέλικτος' and the 'Βρες' button is visible. Below the search bar, there are options for 'Εμφάνιση' (Display) with 'Συμφραζόμενα λέξεις' (Synonymous words) selected. The search results are titled 'Αναζήτηση για: "ευέλικτος"' and show 10 words with 77 occurrences. The results are categorized into three groups: 'ευέλικτα (3)', 'ευέλικτες (11)', and 'ευέλικτη (20)'. Each group lists word forms and their occurrences in various contexts, with some words highlighted in yellow. For example, under 'ευέλικτα (3)', there are entries like 'ευέλικτα σχήματα' and 'ευέλικτα αφάρια λειτουργίας'. Under 'ευέλικτες (11)', there are entries like 'ευέλικτες σχέσεις' and 'ευέλικτες τεχνολογίες'. Under 'ευέλικτη (20)', there are entries like 'ευέλικτη οργανωτική δομή' and 'ευέλικτη δυνατότητα πολιτικής'.

1c. Teaching grammar: from forms to critical activities

- rich morphological system of Greek
- historical spelling
- long-term diglossia

importance to teaching **structural matters**, inflectional morphology mostly, often limited in practices such as **memorizing rules** and monotonous **exercise solving**

- Current emphasis on **genre based teaching** does not preclude **teaching of grammar**, especially when it can serve to enhance students' **critical language awareness** by actively involving them in the problem-solving activities.

Dictionaries as educational **resources**: indicative areas of usage

Dictionaries not only as

- **means/tools** of easy and more pleasant access to the knowledge they provide, but also as
- educational **resources** for research-oriented activities

Areas of usage

- **(critical) lexicographical awareness**: formulate selection criteria and problematize the prescriptive usage of dictionaries
- **linguistic prejudices and critical language awareness** (semantic change, borrowing etc.): realize the variable and changing nature of word meanings; realize the impact of cultural contacts on vocabulary
- **morphological awareness**: conducting search for “difficult” forms, understand their structure and use, understand the mechanisms of vocabulary formation

Some examples

1. (Critical) lexicographical awareness: Combined search into three dictionaries: αντίπαλος 'adversary'

Combined Search

Information Search

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

αντίπαλος

Go

Basket

0 Show Empty

Search options

Also search in lemmas' text

Results for: αντίπαλος

4 items total [1 - 4]

[Λεξικό Κραού]

αντίπαλος ο, α) Αυτός που παλεύει εναντίον κάπ. - εχθρός. (Διακρούσ. 114¹⁹); β) (προκ. για το διάβολο): τον αντίπαλο οπού μας ζεπλανάγει (Ιστ. Βλαχ. 2817). [αρχ. ουσ. αντίπαλος. Η λ. και σήμ.]

[Λεξικό Τρανσφορμλίδ]

αντίπαλος-η-ο [andípalos] ΕΣ : που αντιμετώπιζει κπ. ή κτ. με στόχο να το(ν) ξεπεράσει, να το(ν) νικήσει, να το(ν) εξουδετερώσει: Ο ~ παίκτης. || (πληθ.): Οι αντίπαλες ομάδες, που η μία είναι αντίπαλη με την άλλη. α. αντίθετος; Η αντίπαλη ιδεολογία. Το αντίπαλο κόμμα. Αντίπαλες θρησκείες. || εχθρικός; Τα αντίπαλα στρατεύματα. Οι δύο αντίπαλοι στρατοί συγκρούστηκαν στο Μαραθώνα. ΦΡ αντίπαλο δέος, φόβος που προέρχεται από την επίγνωση ότι ο αντίπαλος είναι το ίδιο ισχυρός. β. (ως ουσ.) ο αντίπαλος; Έχω κτ. ως αντίπαλο. Επίφοβος / επικίνδυνος ~. Έβγαλε νοκ άουτ τον αντίπαλο με μια γροθιά. Οι αντίπαλοι του σοσιαλισμού / χριστιανισμού. Το πυροβολικό / η αεροπορία του αντιπάλου, του εχθρού. || (πληθ.): Οι δύο αντίπαλοι.

[λόγ. < αρχ. αντίπαλος]

[Λεξικό Γεωργιά]

αντίπαλος¹ [andípalos] ο, η, gen αντιπάλου, acc pl αντιπάλους & αντιπάλους (L) **adversary, antagonist, competitor, rival**: (syn ανταγωνιστής 1, αντίζηλος 1, αντίθετος 1) | κομματικοί αντίπαλοι | δυνατός ~ | στη συζήτηση να προσπαθείς να γκερμίζεις τα επιχειρήματα του αντιπάλου | με είχε περάσει ο αντίπαλός μου | απέσπασε τη μπάλα απ' τα χέρια του αντιπάλου | ο δικηγόρος ήταν βέβαιος ότι το δικαιο ανήκε πιο πολύ στον αντίπαλο παρά στον πελάτη του (Tsirpanlis) | η άτυχη ~ της Λητώς, η Νιόβη | η Καρχηδόνα, η περίφημη ~ της Ρώμης **opponent, adversary, foe** (syn εχθρός, L πολέμιος): αντίπαλοι των καθαρευουσιάνων | στον πόλεμο, ο ~ δεν έχει δικαίωμα να υπάρχει | μετά από επτάωρη μάχη οι αντίπαλοι ήρθαν στα χέρια | μετά τη νίκη του, ο βασιλιάς κρέμασε σ' ένα δέντρο το κεφάλι του αντιπάλου του (Evelripidis, adapted) | από την Κάτω Ιταλία προήλθε ο Βαρλαάμ, ο γνωστός ~ του Γρηγορίου του Παλαμά (Vacalor) | υπάρχουν πολλές μαρτυρίες για τη στάση των Ιταλών αξιωματικών απέναντι στον αντίπαλό τους, απέναντί μας (Tsirpanlis) **one being against sth** (an idea, policy etc): ~ κάθε προόδου | αντίπαλοι του εκπαιδευτικού νομοσχεδίου | ~ της απόλυτης ελευθερίας της επιστήμης | οι αντίπαλοι των εθνικοποιήσεων ισχυρίζονται ότι η πείρα μας στον τομέα αυτόν είναι αρνητική (Angelor, adapted) | αντιπρήξεις διατυπώθηκαν από αντιπάλους της ψυχοφυσιολογικής ερμηνείας και από φιλόλογους (Papanoutsos) [fr MG αντίπαλος – PatrG, AG]

[Λεξικό Γεωργιά]

Searching in parallel in more than one dictionaries that cover the diachrony of the language, as well as interconnecting their search with the corpora, students

- become familiar with the systematization of the lexicographic process, the way dictionaries are compiled;
- learn to evaluate their quality as well as their up-to-date status;
- learn to formulate selection criteria;
- learn to problematize the dominant attitude on the prescriptive nature of dictionaries.

Some examples

2a. Critical language awareness, semantic change: the entry θάλασσα 'sea' in ancient, medieval and modern Greek

Homer, mostly means the Mediterranean sea

θάλασσα[θᾶ], μεταγεν. Απτ. **τα, ή, ι. 1.** θάλασσα, σε Όμηρ., κ.λπ.· όταν χρησιμοποιεί τη λέξη για μια συγκεκριμένη θάλασσα, εννοεί τη Μεσόγειο, αντίθ. προς το "Ὠκεανός· ο **Ηρόδ.** αποκαλεί τη Μεσόγειο ἤδε ἡ θάλασσα· ομοίως, ἢ παρ' ἡμῶν θάλασσα, σε Πλάτ. κατὰ θάλασσαν, μέσω θάλασσας, αντίθ. προς το πεζῆ, μέσω στεριάς, σε **Ηρόδ.**· αντίθ. προς το κατὰ γῆς, σε **Θουκ.**· μεταφορ., **κακῶν θάλασσα**, πέλαιος γεμάτο συμφορές, σε **Αισχύλ.** 2. πηγάδι με αλμυρό νερό, το οποίο λέγεται ότι δημιουργήθηκε από χτύπημα της τρίαινας του Ποσειδώνα στην Ακρόπολη της Αθήνας, σε **Ηρόδ.**

Ancient Greek

The main meaning is kept but none of the highlighted meanings; new meanings have emerged

📖 **θάλασσα** η [θάλασα] O27 λόγ. γεν. και θαλάσσης· 1. συνεχής μάζα αλμυρού ύδατος που καλύπτει το μεγαλύτερο τμήμα της επιφάνειας του πλανήτη μας: **Γαλάζια / απέραντη / ανοιχτή / ήσυχη / αγριεμένη / αφρισμένη / φουρτουνιασμένη** ~. Το κύμα της θάλασσα. Το πλοίο ταξιδεύει στη ~. Νησί είναι έκταση γης που περιβάλλεται από ~. Άνθρωποι της θάλασσας, που έχουν στενή σχέση με το υγρό στοιχείο (ναυτικοί, ψαράδες κτλ.). Οργωσε τις θάλασσες. Το φλογάκι της θάλασσας, ο ιππόκαμπος. Στρώμα θαλάσσης, φουσκωτό. Σκάφη ανοιχτής θαλάσσης. (έκφρ.) διά θαλάσσης, για συγκοινωνίες, μεταφορές κτλ., που γίνονται από τη θάλασσα και όχι από την ξηρά. σε σεσεριά* και ~. ΦΡ πυρ, γυνή και ~, ως ένδειξη μεγάλων συμφορών. έφαγα τη ~ με το κουτάλι*. τον έφαγε η ~. || Άνθρωπος στη ~!, για άνθρωπο που έχει πέσει στη θάλασσα και κινδυνεύει. 2α. το νερό της θάλασσας: Η ~ χτυπάει στα βράχια. Κολυμπήσαμε στη ~. Τα αμπάρια γέμισαν ~ και το καϊκι άρχισε να βουλιάζει. Φρέσκα ψάρια, μυρίζουν ~. β. η επιφάνεια της θάλασσας: Τα υποβρύχια πλέον κάτω από τη ~. Το χωριό βρίσκεται πεντακόσια μέτρα πάνω από τη ~, για υψόμετρο. γ. κίνηση της θάλασσας, θαλασσοταραχή, τρικυμία, φουρτούνα: Το πλοίο βρήκε ~ και καθυστέρησε. Έχει ~ σήμερα. Με πειράζει η ~. (έκφρ.) η ~ είναι λάδι*. ΦΡ τα κάνω ~ ΣΥΝ ΦΡ τα θαλασσώνω: α. χάνω το λογικό εирμό που συνδέει τα στοιχεία ενός συνόλου, με αποτέλεσμα να κάνω σφάλματα: Από την ταραχή του τα κανε ~. β. αποτυγχάνω τελείως: Τα κανε ~ στις εξετάσεις και κόπηκε. 3. τοποθεσία κοντά στη θάλασσα: Φέτος θα πάμε διακοπές στη ~ 4. (συνήθ. ως τοπων.)· α. για τμήμα της θάλασσας ορισμένο από τοπική άποψη (πρβ. πέλαιος): Μεσόγειος / Αδριατική / Βαλτική ~. Ερυθρά ~. Μαύρη ~, ο Εύξεινος Πόντος. Κρητικό πέλαιος και ~ των Κυθήρων. β. για λιμνη που είναι μεγάλη ή έχει αλμυρό νερό: Κασπία / Νεκρά ~. 5. (λογот., μτφ.) για μεγάλη έκταση, ποσότητα: Η Αθήνα φαινόταν τη νύχτα από το αεροπλάνο σαν μια ~ από φώτα. Μια ~ από στάχια. **θαλασσίσα** η ΥΠΟΚΟΡ.

Medieval Greek

📖 **θάλασσα** η· γεν. θαλάσσου· θαλασσούς. 1) α) θάλασσα: (Χρον. Τόκκων 785)· β) τρικυμία: Χειμώνας τον επλάκωσε και θάλασσα μεγάλη (Απτλ., Μύθ. 48⁷)· έκφρ. (1) απάνω της θαλάσσου, βλ. επάνω ΙΙΑ¹ έκφρ. (2)· (2) **τρεμούλα της θαλάσσης** = μέδουσα: (Πουκλ. 46). 2) α) Στέρνα: έκαμεν θάλασαν, όπου εδέχονταν ται νερά της βροχής (Hagia Sophia ω 533¹⁵⁻⁶)· β) (εκκλ.) υπόγειο δεξαμενή στο Άγιο Βήμα όπου διοχετευόταν το νερό του βαπτίσματος και του νηπιήριων των ιερέων, χωνευτήριο: Την δε θάλασαν της Αγίας Τραπέζης εξ ασημίτων λίθων πεποιήκε (Hagia Sophia α 456¹⁴). 3) **Επίδος φορέματος βαμμένο με κόκκινο χρώμα (πορφύρα):** Την θάλασαν την με έφερες, ... επαρέ την (Προδρ. 158). Η λ. σε τοπων.: Μαύρη θάλασσα (Ζφρ., Χρον. 192²⁹). [αρχ. ουσ. θάλασσα. Η γεν. θαλάσσου και σήμ. κυπρ. Η λ. και σήμ.]

'A kind of red gown'

Modern Greek

Some examples

2b. Critical language awareness, borrowing: Greek words of English and Italian origin

English:

Sports: 29 records vs (modern) music: ροκ, ροκ εντ ρολ, τζαζ

Italian:

Sports: 5 records (μαρκάρω, πατίνι, ρακέτα), vs (classical) music: 75 records (αλέγκρο, αντάντε, αντιιστικτικός etc.)

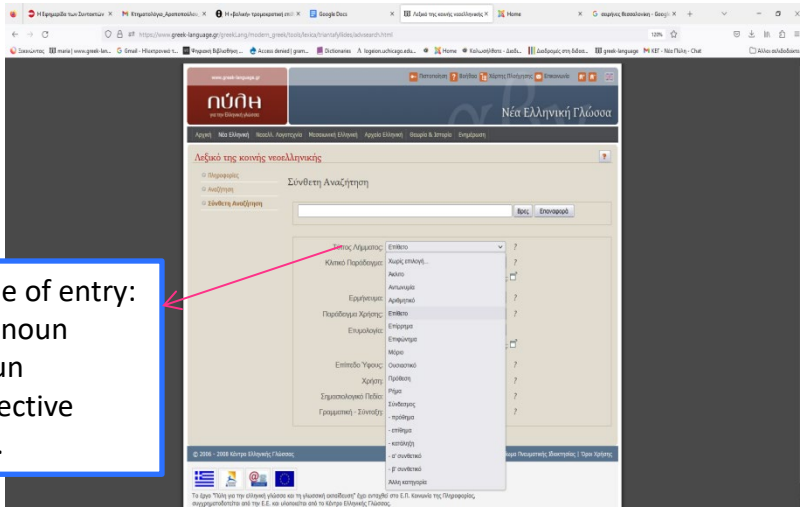
The screenshot shows the 'nouth' online dictionary interface. The search bar contains 'ροκ'. The results for 'Ανωζήτηση' are displayed, including the entry for 'ανώμαλος' (anómalos) with its etymology and usage. The dictionary also shows other related terms like 'ανώμαλη' and 'ανώμαλη'.

The screenshot shows the 'Pórtal' online dictionary interface. The search bar contains 'ροκ'. The results for 'Dictionary of Standard Modern Greek' are displayed, including the entry for 'ροκ' (rock) with its etymology and usage. The dictionary also shows other related terms like 'ροκ εντ ρολ' and 'ροκ εντ ρολ'.

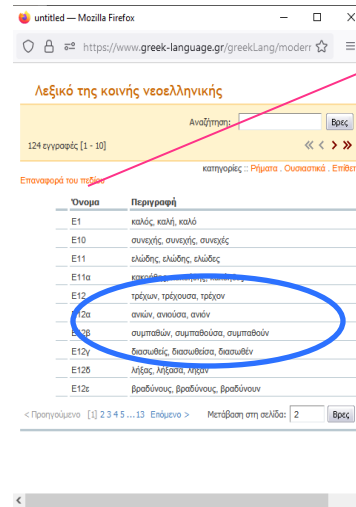
The screenshot shows the 'Pórtal' online dictionary interface. The search bar contains 'αλεγκρο'. The results for 'Dictionary of Standard Modern Greek' are displayed, including the entry for 'αλεγκρο' (allegretto) with its etymology and usage. The dictionary also shows other related terms like 'αλεγκρο' and 'αλεγκρο'.

Some examples

3. Morphological awareness: conducting research instead of memorizing grammar rules

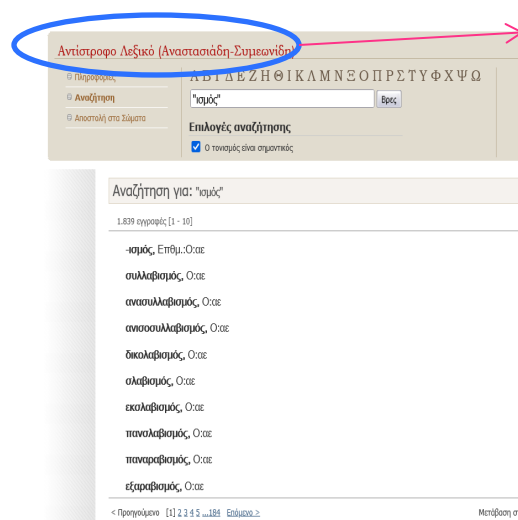
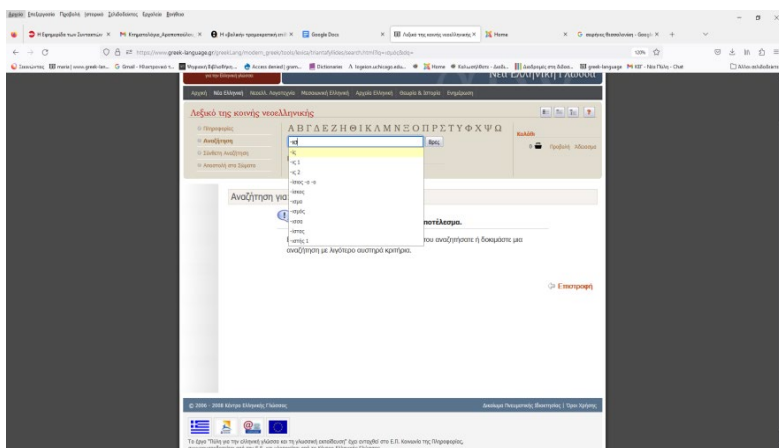

Type of entry:
pronoun
noun
adjective
etc.

Inflectional paradigm

Ancient-inflected adjectives:

Reverse Dictionary

Searching for words ending in -ισμός (-ism):
e.g.
literary or political movements

2. The re-contextualization of dictionaries in curricula and textbooks, and in daily use

- How are our dictionaries re-contextualized within the existing Greek language teaching textbooks?
- To what extent and at what points their perspective meets our own aims as resource providers?
- How are dictionaries accessed in the daily lives of their users?

Dictionaries in textbooks (up to now): as a subject in a separate chapter at the end of the textbooks (A and B low second grade)

Κείμενο 13

ήλιος ο [iˈliɔs] ΟΙ8 γεν. και ήλιος **1**α φαιτεινό ουράνιο σώμα που αποτελεί το κέντρο του ηλιαστικού συστήματος στο οποίο ανήκει και η γη: Η Γη στρέφεται γύρω από τον άξονά της και γύρω από τον ήλιο. **Είδη** ηλιού. Καυτήριματρός /μεσημεριανός/ ~. Ο ~ βσταίνει /βγαίνει/ /καίει / λήπει. Ο ~ του μεσονυχτίου, φυσικό φαινόμενο των παλινών περιόδων. Ανατολή / δύση ηλιού. Ο αστέρας του ήλιου. **Βήγες** / βραβίλες ο ~. Η μέρας του ανατέλλοντας ηλιού, η Ισπανία. II **Υπο** σε ένδειξη μεγαλοπρέπειας και μεγαλείου: Ο βασιλιάς ήλιος ο Λουδοβίκος ΙΔ'. **Β** (αστρον.) κάθε ουράνιο σώμα που αποτελεί το κέντρο ενός ηλιαστικού συστήματος. **Β** η ακτινωτά, τα φως, η θερμότητα του ήλιου και το μέρος που φωτίζει και το θερμαίνει ο ήλιος: Το σπίτι έχει παλιό ήλιο/ το λούζει ο ~. Κάθετα με τις ώρες στον ήλιο για να μαυρίσει. **Μ** έκανε ο ~. Γυλιό ήλιου. Τον ήλιος ο ~. Παν νέος ο ~, πριν από τη δίκη του. **Ο** ~ με δόντια, για χειμωνιάτικη ηλιόλουστη αλλά παγερή μέρα. **Ο**ν έχει στον ήλιο μόρα, δεν έχει κανένα στήριγμα, καιιά προστάσια στη ζωή, μια θέση/ στον ήλιο. **Ο**ν πια από τον ήλιο σημαίνοντας, μακριά από τον κόσμο. (λύγ) ηλιού φαινοτόρα. (γνώμ) ο ήλιος/ τρέσει το παιδί ο ~ ~ το μασάει... **Ο**αγ. ήλιος

ήλιος ο: το φυτό ηλιανθος [κ ήλιος, επειδή μοιάζει στο σχήμα και στρέφεται προς αυτόν]

Λεξικό της Κανής Ησαβιλιανός, Έδωμα Η. Τσαπαλαλίδης, 1999 (2η ανατύπωση)

- προφορά
- σημασίες
- διαφοροποίηση σημασιών
- επιστημονικός κλάδος
- φράσεις
- εκφραστικά
- δύο λήμματα

Κείμενο 14

ήλιος ο [κ ήλιου -ταν, -τους] **1**, ο αστέρας που αποτελεί το κέντρο του ηλιακού συστήματος, γύρω από τον οποίο περιστρέφονται οι πλανήτες και από τον οποίο παίρνουν φως και θερμότητα: φάσμα / ακτινωτά /περιστροφή/ /κυκλάει/ θερμότητα του ~ **2**, αυτός ο αστέρας, όπως γίνεται αντιληπτός στη γη, σε σχήμα με τη θέση του στον ουρανό, τη θερμότητα που παράγει, το χρόνο κατά τον οποίο γίνεται αστός κ.λπ.: ο ~ δεν έχει ανατέλλει ακόμα // δεν μπορούσε να κοιτάξει τον ~ χωρίς γυαλιά/ο ~ της Ελλάδας/έκλειψη ηλιού (βλ. λ. έκλειψη) **Ο** (α) **βγαίνει ο ήλιος** (1) ανατέλλει, ξεκινά η μέρα: μόλις βγει ο ήλιος, θα ξεκινήσουμε (2) έχει ηλιοστάσιο (β) η γύρω του ανατέλλοντας **ηλιού η Ισπανία** [-] **Β** (συνεκ.) τα φως και η θερμότητα που εκπέμπει αυτός ο αστέρας: ο εκτυλιωτικός ~ του μεσημεριού // ο ~ έμπαινε γλυκό από το ανοικτό παράθυρο // βήγες να βσταθεί λήγος στον ~ // η όμιας έδωκε από τον ~ **Κ** **κόβω στον ήλιο** κόβω ηλιοβασίλες, εκτίθω στα ηλιακά ακτίνες: κόβεται με τις ώρες στον ήλιο, για να μαυρίσει [-] **Λ** (συνεκ.) ο ωρός, ηλιόλουστος καιρός: σήμερα έχει ~, είναι χαρά βραδύ έδα **Μ** **Μ** κάθε ουράνιο σώμα, που αποτελεί κέντρο ηλιακού συστήματος: τα άστρα της νύχτας είναι α ~ άλλων πλανητικών συστημάτων **Ο** **Ο** σχέδιο ή συμβατική αναπαράσταση του αστέρα αυτού, π.χ. ως κύκλου περιβλεπόμενου με ακτίνες ή ζωγραφισμένου με ανθρώπινα χαρακτηριστικά προσώπου (μύτια, στόμα κ.λπ.): ζωγράπισε έναν ~ στην άκρη του πετραλιού της // ο ~ της Βερνίλης **Ο** (μπε) (α) απόλυτος προσανήτης της λάμψη και την αήλη του αστέρα αυτού: α ~ της δικαστήνης (α Χριστό) (β) (συνδ) και ως προσανήτης απαιτημένου προσώπου): ήλιε μου! **Ο** το φυτό ηλιανθος (α το άνθος του (η καρφή του) (βλ. λ.) = ΣΧΟΛΙΟ λ. δασύκω, συνήθησ, κανός.

[ΕΤΥΜ. < αρχ. +ήλιος / δέλιος < *dʰelios < I.E. *dʰelw- 'ήλιος', πβ. ασπασ, súra-, lat. sol, γαλλ. soleil, και βελ. από βελ. sunno, και, Sonne, αγγλ. sun κ.δ. Παρόν. ἀπὸ βελ. *dʰelw- (βλ. λ.).]

Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Κέντρο Λεξικολογίας, Γ. Νικητακόπουλος, 1998 (ανατυπωμένο) (αρθρογραφία)

- κλίση
- σημασίες
- φράσεις
- επιστεδο γλώσσας
- ετυμολογία

Dictionary microstructure
Pronunciation
meanings
different meanings
scientific field
expressions
etymology ...

Μαθαίνω για το είδη λεξικών

Το λεξικό που έδωκε στο κείμενο 12 είναι ένα ερμηνευτικό λεξικό ελληνικής γλώσσας για μικρά παιδιά και οι πληροφορίες που δίνει είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των συγκεκριμένων χρηστών. Έτσι, έχουμε χρήστες:

• με μητρική γλώσσα τα ελληνικά	⇒ το λεξικό περιλαμβάνει μόνο ελληνική γλώσσα
• που είναι μικρής ηλικίας	⇒ το λεξικό χρησιμοποιεί απλή και κατανοητή γλώσσα
• που θέλουν να καταλάβουν τι σημαίνει μια λέξη	⇒ το λεξικό επεξηγεί τις σημασίες με ορισμούς, συνώνυμα, αντίθετα, παραδείγματα ...
• που θέλουν να δουν πώς γράφεται μια λέξη	⇒ το λεξικό δίνει την ορθογραφία των λέξεων

I learn about the types of dictionaries

Τι μπορώ να βρω στα λεξικά

Υπάρχουν διάφορα είδη λεξικών, που διαφέρουν ως προς τις γλώσσες που περιλαμβάνουν, την οργάνωση του περιεχομένου τους, τις πληροφορίες που δίνουν για κάθε λέξη κτλ.

Τι πληροφορίες μπορώ να βρει κανείς σε ένα λεξικό;
Ανάλογα με το είδος του λεξικού, μπορεί κανείς να αναζητήσει διάφορες πληροφορίες για κάποια λέξη, όπως:

<ul style="list-style-type: none"> • ορθογραφία • σημασία ή σημασίες • συλλαβισμό • προφορά • ετυμολογία • συνώνυμα • αντίθετα 	<ul style="list-style-type: none"> • γραμματικές πληροφορίες (μέρος του λόγου, κλίση, σύνταξη) • χρήση [επίπεδο γλώσσας] • επιστημονικό τομέα [στο λεξιλόγιο του οποίου ανήκει η λέξη] • παραδείγματα χρήσης • εκφράσεις, παροιμίες, φράσεις • μετάφραση σε άλλη γλώσσα
---	---

What can I find in a dictionary

I read and write
Study the entries for ήλιος 'sun' as given by the two dictionaries: Do they analyze in a similar way its meanings?

Imagine that you participate in a dictionary compilation group: Construct the entry for άστρο 'star'. Consult your Geography textbook and other dictionaries

Διαβάζω και γράφω

- Δείτε τα λήμματα των λεξικών των κειμένων 13 και 14. Αλλάζουν με τον ίδιο τρόπο τις σημασίες της λέξης ήλιος;
 - Πού, κατά τη γνώμη σας, οφείλεται η διάκριση που κάνει το λεξικό του Ίδρυματος Τριανταφυλλίδη σε ήλιος¹ και ήλιος²;
 - Για ποιο λόγο;
- Με ποιο τρόπο κατατάσσει τις δύο αυτές σημασίες το λεξικό του Βοτανολόγου (κειμ. 16);
 - Για ποιο λόγο;
- Υποθέστε ότι συμμετέχετε στην ομάδα σύνταξης ενός λεξικού. Επιλέξτε μία από τις παρακάτω λέξεις και φτιάξτε το λήμμα της: *διάστημα*, *γαλαξίας*, *άστρο*. • Χρησιμοποιήστε ως πηγή το βιβλίο της Γεωγραφίας καθώς και άλλα λεξικά (έντυπα, ηλεκτρονικά και διαθέσιμα στο διαδικτυο).

Vocabulary and use of dictionaries in textbooks (up to now): tables of words, exercises, consulting the dictionary for checking spelling errors

ΕΛΞΙΟΛΟΓΙΟ

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής

Link to the Dictionary of Modern Greek

1. Στο δρόμο για τη Μαλιέζια, στη στάση για το Λεωφορείο, εκεί... ξεκίνησε την κατάβαση (κείμ. 4). Όπως είναι γνωστό, με Λεωφορείο, αυτοκίνητο ή τρένο γίνεται χερσαία ταξίδια, με πλοίο θάλασσα και με αεροπλάνο αεροπορικά. Ομοδοποιήστε ανάλογα με τη φύση του ταξιδιού τις παρακάτω λέξεις, χωρίζοντάς τις σε τρεις κατηγορίες (κάποιες δεν αναφέρονται μόνο σε μία κατηγορία): **οδικά ταξίδια – θαλάσσια ταξίδια – αεροπορικά ταξίδια.**

αποπέλα, επιτροπάζομαι, μηχανοδηγός, απαγεινόμενος, αερολιμένος, προσθαλασσινόμα, σκυροβατό, οδικό δίκτυο, προαγωγή, αμαρτωπία, σταθμάργος, πιλότος, πλήρωμα, ιπτάμενο δελφίνι, οδικός, αεροπορικός, σπιρτολικός, αναχώρηση, επιστροφή, άγνη γραμμή, αεροσυννόδος, αποβάθρα, τουρίστας, κυβερνήτης, πύργος ελιγχου, καμαρέτος, θαλαμηγός, αεροναυτηγός, πλοιοκτητής, υποπλοίαρχος, συνοδός εδάφους, πλοηγός, αεροδιαδραμα, πλοίαρχος, κινδύμασι, προκομαία, βαγόνι.

χερσαία ταξίδια	θαλάσσια ταξίδια	αεροπορικά ταξίδια

2. Εντοπίστε στο κείμενο 1 λέξεις παράγωγες με αχρίαστο μέρος και χωρίστε τις στο δύο μέρη τους.

3. Στο κείμενο 3 θέτεται το πρόβλημα της μίμησης των ξένων στις τουριστικές περιοχές. Στο κείμενο 3, 4 και 9 εντοπίστε ξένες λέξεις (ακόμα κι όταν είναι γραμμένες με ελληνικά στοιχεία) που αναφέρονται στον τουρισμό και συγκρίψτε τις σε έναν πίνακα. • Μπορείτε να συμπληρώσετε τον πίνακα και με άλλες λέξεις που θα προτείνατε εσείς στην τάξη.

Ξένες λέξεις:

4. Από τα κείμενα 1 και 4 βρείτε ουσιαστικά και επίθετα που έχουν σχέση με τα ταξίδια και τη φύση. • Μπορείτε να βρείτε για μερικά από αυτά κι άλλες λέξεις στο Σχολικό Λεξικό που να ανήκουν στην ίδια επιμολογική οικογένεια;

Ουσιαστικά:

Επίθετα:

Οικογένειες λέξεων:

Vocabulary on travelling: Tables of words

Consult your school dictionary

- Nouns
- Adjectives
- Word families (etymology)

1. Βρείτε στο λεξικό και συζητήστε μέσα στην τάξη τη σημασία των παρακάτω λέξεων, που έχουν σχέση με τη λειτουργία των ηλεκτρονικών υπολογιστών:

διαδίκτυο, ιστοσελίδα, ηλεκτρονική διεύθυνση,
 (δικτυακή) πλοήγηση, υπολογιστής,
 σκληρός δίσκος, σθάνη, ηχείο, «ποντίκι»,
 ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια, πληκτρολόγιο

Διορθώνω το γραπτό μου

Κάθε φορά που γράφω ένα κείμενο το ξαναδιαβάζω. Προσέχω όλα τα παρακάτω και διορθώνω όσα χρειάζονται. (Μπορεί να χρειαστεί να ξαναγράψω κάποια μέρη του κειμένου μου.)

1. Ποιος ήταν ο σκοπός μου; Τον πέτυχα; (Συμβουλευτείτε τα σημεία που προτείνονται για ανάπτυξη στην εκφώνηση της εργασίας παραγωγής γραπτού λόγου κάθε φορά και τους επαναληπτικούς πίνακες στο τέλος της κάθε ενότητας.)
2. Οργάνωσα το γραπτό μου σε παραγράφους;
3. Πώς είναι η ορθογραφία; Χρησιμοποίησα το λεξικό μου;
4. Χρησιμοποίησα σωστά τις τελείες και τα κόμματα;
5. Χρησιμοποίησα πολλές διαφορετικές λέξεις ή έχω επαναλάβει συχνά τις ίδιες λέξεις;
6. Τι μου άρεσε περισσότερο απ' όσα έγραψα;
7. Τι θα μπορούσα να έχω γράψει καλύτερα; Πώς μπορώ να το γράψω τώρα;
8. Τι θα μπορούσα να γράψω ακόμα; Τι θα μπορούσα να αφαιρέσω;
9. Θα καταλάβουν το κείμενο οι συμμαθητές μου;
10. Ποια σημεία θα τους αρέσουν περισσότερο και ποια λιγότερο;
11. Πώς είναι η εμφάνιση του γραπτού μου; Είναι καθαρό και καλογραμμένο; Μπορεί να το διαβάσει κανείς εύκολα.

I correct what I have written

- 1...
3. Is my spelling Ok?
Have I consulted my dictionary?

Dictionaries in most recent curricula (2021)

The scenario

“Language that unites” (B' grade low high school): painful words/linguistic abuse/position of women/human rights/migration/refugees’

The tasks

- Focus on “the **linguistic options** available to us in order to describe any (physical, gendered, racial, religious, etc.) diversity in a non-stigmatizing way for the recipient.”
- On the basis of a relevant text, students are invited to **search** in the electronic Dictionary of Standard Modern Greek for **compound words** having as first component the item λαθρο- ‘prefix of words referring to hidden or illegal action’, e.g. λαθρομετανάστης ‘illegal [sic] migrant’, λαθρέμπορος ‘smuggler’, etc.), as well as adjectives that identify diversity with a compounding item a) αλλο- ‘other-’ and b) ετερο- ‘hetero-’, e.g. αλλόθρησκος vs. ετερόδοξος and to explore differences in their meaning (rather pejorative vs. neutral connotations).
- In this context, they are called to account for the trans-naming of a public agency of the Ministry of Education: Τμήμα Αλλοθρήσκων/Αλλοδόξων > Τμήμα Ετεροθρήσκων/Ετεροδόξων ‘Department for people of other religion/other doctrine’

Dictionary and vocabulary in curricula: a shift to inquiry-based and critical active learning?

Up to 2021

Dictionary as tools of reference for dealing with vocabulary exercises

- Familiarization with dictionaries as a subject in a rather static way
 - use of dictionaries
 - types of dictionaries
 - article structure, etc.
- Decontextualized vocabulary teaching
 - tables of words with semantic or etymological relevance
 - vocabulary exercises
 - writing tasks
- Reproduction of the prescriptive character of dictionaries

2021

Dictionary as environments of inquiry-based and critical active learning

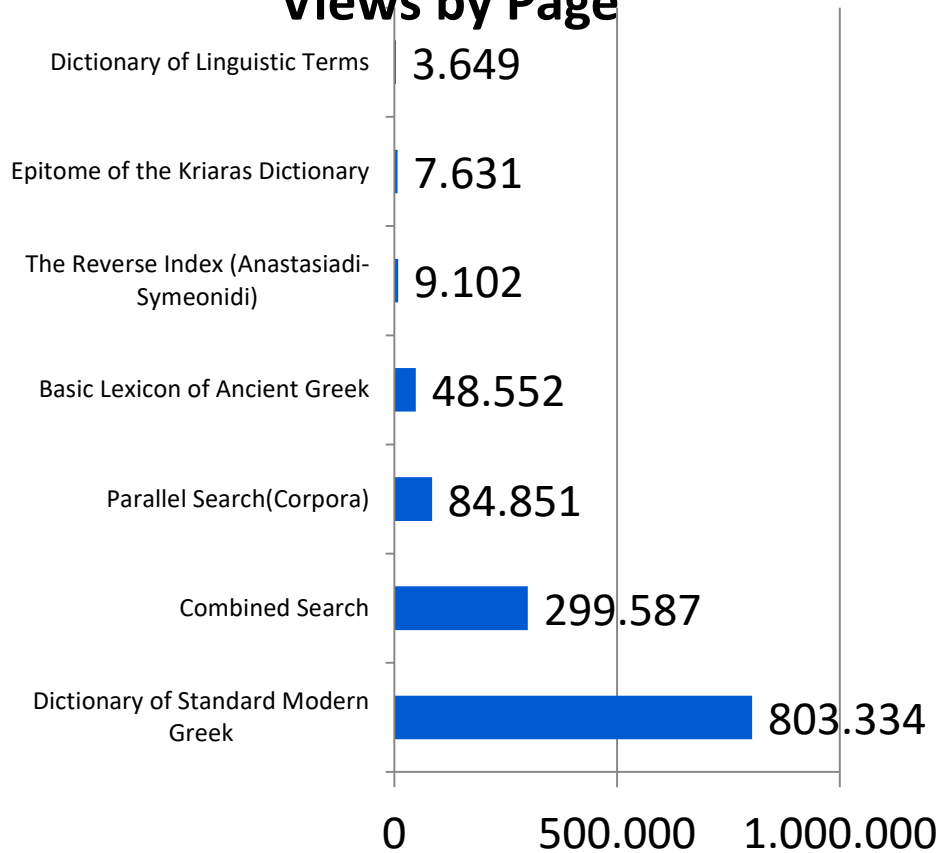
- systematic and comprehensive reference to the use of dictionaries and corpora
- scenario-based research activities
- purposeful search of vocabulary in context
- linguistic choices and performative use of language

3. The third re-contextualization: Current challenges

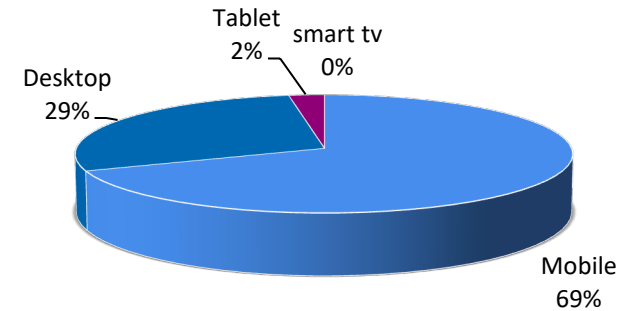
- How to influence the recent trend from a more traditional to an open-ended, research-based pedagogy?
- What kind of strategy to follow in the new environment of Artificial Intelligence?

Google Analytics: September 2023 (1 month)

Views by Page

Device category

What resources does ChatGpt draw from?

ChatGpt

Ποιος είναι ο ορισμός της λέξης ευέλικτος;

Η λέξη "ευέλικτος" αναφέρεται στην ικανότητα ενός αντικειμένου, ενός συστήματος, μιας διαδικασίας ή ακόμη και ενός ατόμου να προσαρμόζεται εύκολα και αποτελεσματικά σε διάφορες συνθήκες, ανάγκες ή αλλαγές χωρίς να χάνει την αποτελεσματικότητά του. Η ευελιξία μπορεί να εφαρμοστεί σε πολλούς τομείς, όπως η εργασία, η τεχνολογία, η οργάνωση, η διαχείριση και άλλους, και αναφέρεται στη δυνατότητα προσαρμογής και αντιμετώπισης νέων προκλήσεων ή αλλαγών χωρίς να περιορίζεται από σταθερές ή προκαθορισμένες δομές. Η ευελιξία θεωρείται σημαντική στη σύγχρονη κοινωνία και την επιχειρηματικότητα, καθώς επιτρέπει την προσαρμογή στις συνθήκες και την αντιμετώπιση των αλλαγών με επιτυχία.

The word "flexible" refers to the ability of an object, system, process or even a person to easily and effectively adapt to various conditions, needs or changes without losing its effectiveness. Flexibility can be applied to many areas, such as **work, technology, organization, management** and others, and refers to the ability to adapt and face new challenges or changes without being limited by fixed or predetermined structures. Flexibility **is considered important** in modern society and **entrepreneurship**, as it allows adapting to conditions and coping with changes successfully.

Standard Modern Greek Dictionary

ευέλικτος -η -ο [evéliktos] **E5** : που εύκολα κάνει ελιγμούς. **1.** που κινείται εύκολα προς κάθε κατεύθυνση: *Ευέλικτο όχημα. Ευέλικτη στρατιωτική μονάδα. Τα εχθρικά πλοία λόγω του όγκου τους δεν ήταν ευέλικτα.* **2.** (μτφ.) που μπορεί εύκολα και γρήγορα: **α.** (για πρόσ.) να ενεργεί: ~ πολιτικός. *Ένα ολιγάριθμο και συνεπώς ευέλικτο υπουργικό συμβούλιο.* **β.** να αλλάζει και να προσαρμόζεται κατάλληλα, να είναι αποτελεσματικός: *Ευέλικτη πολιτική. Ένα ευέλικτο εθνικό σύστημα υγείας / εκπαίδευσης.* **ευέλικτα** ΕΠΙΡΡ.

flexible E5: which easily maneuvers. 1. Easily moving in any direction: Versatile vehicle. Flexible military unit. The enemy ships due to their volume were not maneuverable. 2. (metaph.) that can easily and quickly: a. (for pers.) act: ~ politician. A small and therefore flexible cabinet. b. change and adapt appropriately, be effective: Flexible policy. A flexible national health/education system.

The literal meaning of the word is absent from the AI tool, whereas it highlights the use of the word in very specific fields, that of management and entrepreneurship. Not to mention the evaluative accent of the machine's suggestion.

Conversational environments of Artificial Intelligence (e.g. ChatGpt, Google Bard) as resources

- implications for
 - **resource provision** and
 - **educational practice**
- Who will be the providers of the data that feed and train these environments?
- How and in what extent traditional literacy practices (e.g. dictionary compilation, translation, resource consultation, essay writing, answering exam questions etc.) can be transformed to cope with them?
- What is the stance to be kept by educational systems towards this new reality?

References

- ANASTASIADIS-SYMEONIDIS, A., J. KAZAZIS, D. KOUTSOGIANNIS & C. VEZERIDIS. 2000. The dictionary of Modern Greek koine in electronic form, as a pedagogical environment for the teaching of the Greek language in the Greek secondary school. Proceedings of Workshop on Computational Lexicography and Multimedia Dictionaries (97-100), 22-23 September 2000, Patras, Greece.
- BERNSTEIN, B. 1990. *The Structuring of Pedagogic Discourse*, Vol. IV: Class, codes and control. London: RKP.
- BERNSTEIN, B. 1996. *Pedagogy, Symbolic control and identity*. Theory, Research, Critique. London: Taylor & Francis./ Bernstein, B. (2000). (rev. edn.). Rowman and Littlefield.
- COPE, B. & KALANTZIS, M. (ed.) 1993. *The Powers of Literacy: A Genre Approach to Teaching Writing*. London & Washington, D.C.: The Falmer Press.
- [Hordern](https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/curj.110), Jim, (2021). Recontextualisation and the teaching of subjects, <https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/curj.110>
- KAZAZIS, J. & D. KOUTSOGIANNIS. 2001. Tradition and Innovation in designing a Dictionaries and Text Corpora electronic environment for literacy education. Paper Presented at The Eighth International Literacy & Education Research Network Conference on Learning, Dimotiko Skolio of Spetses, Spetses, Greece, 4- 8 July 2001, Offprint from: Learning for the Future Proceedings of the Learning Conference 2001 Edited by Bill Cope and Mary Kalantzis.
- NEW LONDON GROUP 2000. A pedagogy of multiliteracies: designing social futures. in Bill Cope and Mary Kalantzis (eds) *Multiliteracies. Literacy learning and the Design of social futures*, London: Routledge, pp. 9-37.

Thank you for your attention!